

UDVARHELYI HIRADÓ

UDVARHELYMÉGYE POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI LAPJA.

Előfizetési árak:

Egész évre 8 kor. fél évre 4 kor. negyed évre 2 korona.
Egy szám ára 16 fl. — Községek-, körjegyzők- és tanítóknak
egész évre 5 korona. — Telefonszám: 14.

Felelős szerkesztő: **Becsek Aladár.**

Hirdetések a legolcsóbban számíttatnak. Nyilttér sora
50 fillér. — Megjelenhetiként egyszer, 6 oldalon vasárnap
A hirdetés és nyilttér díja előre fizetendő.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Becsek D. Fia könyvnyomda

Adósságcsinálás.

Sz.-udvarhely, aug. 5.

A kis existenciák anyagi helyzetének javítása: ez a kérdés ma a legégetőbb az országban. Ez uralja a közvéleményt mindenféle formában. Mert az összes sztrájkok, bérmozgalmak, fizetésjavítási törekvések csak oda konkludálnak, hogy a kis existenciák kereseti viszonyai nem állanak arányban a megváltozott megélhetési viszonyokkal. Nemcsak aktuális politikai kérdés ez, hanem országfentartó közgazdasági és nemzet-összetartó társadalmi kérdés is. A legfontosabb közgazdasági kérdés, mert a nép millióinak anyagi tönkremenése; eladósodása magát az országot teszi tönkre. Az országot nem a „legfelső tizezer“ tartja fenn s magának az uralkodó nagy tőkének — legyen az agrar vagy merkantil — az alapját, az életerét, a táplálkozó forrását a millió kis existencia adja meg. És legfontosabb társadalmi kérdés, mert ha az egymás fölé rakott társadalmi rétegekben a legalsóbbaknak nyomása oly nagy, hogy elviselni nem tudják, akkor jönnek a vulkanikus erupciók, sztrájkok, szocialista zavargások s más társadalmi erőszakoskodások formájában, melyek fölforgatják aztán a társadalmi rétegek rendjét és nyugalját.

Ezért nem szabad, de nem is lehet parciális intézkedésekkel megoldani ezt a kérdést. A legfőbb bizonyítékot ép az szolgáltatja erre, hogy a kis existenciák forrongását, hogy ne mondjuk forradalmát, ép akkor idézték elő, hogy parciális intézkedésekkel, a bajokon segíteni akartak.

Egy-egy fizetésemelési törvényjavaslattal, melylyel egyik vagy másik társadalmi réteg

helyzetén javítani igyekeznek, lehet politikai akciót csinálni, de ha az a segélyakció nem sikerül, ha valójában nem segít a bajokon, ha épen oda nem tud elérni gyógyító hatásával, hol a társadalom kórsága fészkel, akkor fennmarad a kis existenciák forrongása is s a kormány sem kapja meg a maga politikai tőkéjét, amelynek kamataiból megélni akar.

Nemcsak az orvosi tudományban, hanem a kormányzás tudományában is első feladat a helyes diagnózis. De a mi kormányzó férfainkban a legelső hiba, sok időn keresztül az volt, hogy nem ismerték a kezelésükre bizott beteget, ezt a százféle betegségben sinylődő országot. Ugy tűnik fel előttünk, hogy a kormányzó férfiak nem a nemzetből, nem a népből nőttek ki, mint azt a természetes fejlődés megkövetelte volna, hanem felülről ereszkedtek alá s azért volt a földön, magában a nemzetben oly kevés gyökerük; ezért voltak oly gyakran távol a nemzet érzelmeitől s ezért negligálták néha-néha az ország igényeit és érdekeit, mert nem is ismerték kellőképen. Azért tudtak mindig azok az államférfiak sokat és hasznosat és dicsőt produkálni a multban is, akik alulról nőttek fel, mint Tisza, Baross, Wekerle, Szilágyi, kik a nemzettel együtt éltek.

Az ország valódi helyzetének s a nemzet igazi érdekeinek nem ismerése nemcsak a vezető kormányférfiak nagy részének, de magának a törvényhozó testület nagy részének is igen gyakran hibája volt. A közelmúlt években igen gyakran megérdemelte az egész parlament azt a szemrehányást, hogy csak meddő politizálással foglalkozott s így gyűltek össze az ország bajai annyira, hogy már társadalmi forradalmakkal

állunk koronkint szemben. Már most aztán természetes a jobbra-balra kapkodás a Ház részéről. Itt is, ott is be akarják dugni az éhező és kiáltozó szájukat, tegnap a megyei tisztviselőnek javították a helyzetét, ma a vasutasok fizetését emelték, holnapután a beruházási törvényjavaslatokkal a nagy vállalkozásnak adtak foglalkozást, hogy aztán ez adjon pénzt és munkát a kis existenciáknak.

Az állam pénzének szétesztása akár a fizetésjavítási, akár a beruházási törvényjavaslatokban nem fogja a bajokat megszüntetni, mert nincs az államnak annyi pénze, amelylyel a társadalmi rétegek igényeit ki lehetne elégíteni. Egy általános és egységes, minden irányban igazságos és humánus politika segíthet a nemzet zömét kitevő kis existenciák megélhetési viszonyain. Ha pénzt akar a kormány adni az állam pénztárából a hivatalnokoknak, adja oly módon, hogy azzal valóban segítsen, rendezze a hitviszonyait is, amint hogy általában az egész ország hitelviszonyainak rendezése alapos orvosság volna.

Az adósságcsinálás jellemzi a mi egész országunkat. Most végre rájöttek, hogy a fizetésjavítási mozgalmaknak fő oka a tisztviselők rettentő fokú eladósodása s már gondolkozik a kormány, hogy miképp segítsen a bajon.

A hivatalnoki kar eladósodása nemcsak egyéni baja az illetőknek, ez organikus betegségévé lehet az egész állami adminisztrációnak. Maga az adósság ugyan egyáltalán nem érinti a karaktert és az egyéni megbízhatóságot, de ha az anyagi teher mértéken túl nyomja a tisztviselő vállát, még is csak könnyebben válik az élet kritikus körülményei között hozzáférhetővé.

Augusztus.

— Irta: **Fónagy József.** —

Uj fordulat ez a hónap a vadászember életében. Olyan, mintha most kezdődne az év, az igazi év. A többi hónapok, amikor szünetel a vadászat, ugyszólván nem is számítanak.

Mennyi édes gondolat nyugtalanította a vadász szívet, hány szót gondolt szeretettel erre a hónapra, hogy szötte gondolatait minden vadász, hogy lesz, — mint lesz, lesz-e elég fogoly, lesz-e jó multság?

Meg kell adni, hogy a fogoly vadászat az, a mely a vadászembert igazán le tudja kötni. Ezeknek a kedves állatoknak a tenyésztésére fordítják manapság a legtöbb gondot, hogy sok, nagyon sok fogoly legyen és minél több fogoly van, annál tovább is tartson ez a multság.

Ma már nem úgy történik a fogolyvadászat sem, mint régebben, ez előtt. Megelégedtek elődeink naponta nyolcz-tíz foglyocskával; ma lehetőleg száz darabot szeretne lőni mindenki. Ma már az igények is változtak. Bizony mindnyájan többet követelünk.

A fogolyvadászatnak két neme van: a kutyával és a hajtóval való vadászat. Mind a kettőnek sok hive van, mind a kettő nagyon szép a maga nemében. A régi vadászok erre a célra tenyésztett kutyával: vizslával vadásztak. A vizslának sok fajtája van. Mindenki a saját ízlése szerinti fajtát választott e célra. Nálunk német és angol vizslát használtak és használnak ma is.

Harmincz évvel ezelőtt, amikor nálunk is kezdték foglalkozni a vadtenyésztéssel, Csehországból hoztak vadászokat. Ezek magukkal hozták vizsláikat is, melyek nagytestű, lelógó, hosszufülű kutyák voltak. Ezeket a kutyákat cseh vizsláknak hívtuk, pedig tulajdonképpen német vizslák voltak, a mai német vizslák elődei. Ezeket a német kutyákat a régi vadászok ma is cseh vizsláknak hívják. Ezek a kutyák lassan kerestek, illetve csak bandukoltak a vadász előtt öt-hat lépésnyire, addig, amíg a melegséget bírták. Ha megéreztek a fogoly szimatját, megállották a foglyot, rövid farkukat meg-megcsóvázták és lassan húzták a vadra. Abban az időben a vadász rákiáltott a kutyára ilyen formán: brr! Mikor a kutya az előtte lévő csapat fogolynak ugrott és azt felzavarta, a vadász duplázhatótt, a lőtt foglyot pedig a kutya elhozta. A mi klimánkban nem bírta ki sokáig ez a fajta kutya. Néhány órai vadászat után már úgy zihált, annyira ki volt fáradva, hogy le kellett vele árnyékba ülni. A vadász a legtöbb esetben nem a maga számára, hanem a kutya számára vitte a vizet a kulacsban, hogy megítahassa a szegény, kifáradt vadászpajtását, hogy azután tovább vadászhasznak.

Később jöttek az angol kutyák. Ezek között a pointerok és a setterek gyors kutyák, melyek a legtöbb esetben galopban keresték át a területet. Gyönyörűség ezeknek a kutyáknak a munkáját nézni! Hogy ki tudják ezek a kutyák használni a széljárását! A jó orru angol kutya, ha jó szél van, a kaszálon vagy répában lévő foglyot száz lépésről is megállja. A rohanó kutya, ha szelet kap a foglyról,

abban a pillanatban vagy földhöz vágja magát és lassan-lassan felemelkedve, fejét feltartva állja a foglyot sziklaszilárdan, vagy megtorpan, fejét magasra emelve néz abba az irányba, honnan a szél hozza a vad szimatját. Minden izma reszket, orlyukai kitégülnak, úgy szívja kéjesen a vad szimatját. Később száját kinyitja, de akkor se olyan a lélekzetvétele, mint máskor, hanem kéjes; szemei tűzben égnek, merőn néz abba az irányba, honnan a vad szimatját kapta, pedig nem lát semmit, csak néz merőn, elbűvölve az édes szimat felé. A jó angol vizslához a legnagyobb nyugalommal mehetünk; meg van dermedve, meg se moccan helyéről, csak abban az esetben, ha az előtte lévő fogoly megváltoztatta a helyét. Mintegy oda van lánczolva ahhoz a szimathoz. A hogy a szimat mozog előtte, ő mozog utána, de mindig óvatosan, kinyulva, megmerevedve, mindaddig, a míg gazdája oda nem érkezik, aki megsimogatja és küldi előre, hogy vezessen rá a foglyokra. A kutya úgy lép előre, oly csendesesen, olyan lassan, mintha mindenütt valami akadály lenne előtte; hol rá néz szeretettel, rajongással gazdájára, hol pedig nézi a láthatatlant, az édes, szép madarakat: a foglyokat, melyeknek csak a szagát érzi. De ott vannak, meglapulva előtte, szinte odaragadva a földhöz. Nem mer megmozdulni egy se; talán azt gondolják, hogy a sejtett veszedelem majd elmegy vagy jobbra vagy balra mellettük. Sír csend van. A vadász gyönyörködik kutyája munkájában. Ott vannak egymás mellett; a gazda néha-néha megsimogatja a kutyája okos, szép fejét; csak sugva mondja a kutyájának, hogy előre, a kutya csuszva-mászva halad előre, míg

Azért az ország érdeke, hogy a tisztviselőknek milliókra rugó adósságai rendeztessenek s a kormány és az egyes felettes hatóságok ovó és biztosító rendelkezésekkel utját vágják az adósságcsinálásnak.

Ez idő szerint ahány hivatal, annyi szokás uralkodik nálunk az eladósodott tisztviselőkkel szemben. A legtöbbször csak megtorló rendszabályok állanak fenn, amivel a baj egyáltalán nincs orvosolva, sőt el van mérgeztve. Gróf Szapáry Gyula miniszterkedése a földművelési miniszteriumban hozta be azt a primitív rendszabályt, hogy az eladósodott tisztviselőt vagy nyugdíjazták, vagy pedig elzárták a további előléptetéstől, amíg adósságait nem rendezte, de ép ezáltal hivatalból lehetetlenné tették az illetőre nézve az adósságok rendezését, tekintet nélkül arra, hogy az illető esetleg legkiválóbb hivatalnok s az adósságba talán nem a saját könnyelműsége révén keveredett. Hitbizomány tulajdonosának kell lenni annak, aki ilyen rendelkezéssel akar a szegény ember baján segíteni. Hasonló a falusi felcser kurájához, aki a tüdőgyulladást is érvágással akarta gyógyítani.

Humanus és becsületes eljárás nézetünk szerint csak az lehet, hogy előbb a lehetőséget, a segítséget kell megadni arra, hogy a tisztviselő rendezze anyagi ügyeit s csak ha azután keveredett könnyelműen és vétkes módon adósságokba, akkor szabad vele szemben fegyelmi uton eljárni. Az adósságcsinálás lehetőségét kell megszerezni és korlátozni az által, hogy nagyobb kell tenni a tisztviselő járandóságainak le nem foglalható részét; ez által a kisebb javadalmasú hivatalnok egyáltalán nem csinálhat adósságot s a megélhetés még adósság mellett is könnyebben van biztosítva, mint most.

Ebből a törvényes rendelkezésből azonban nem szabad kizárni a nem állami, a magán-tisztviselőket sem, aki egyébként is sokkal sulyosabb helyzetben vannak, mint az állam hivatalnokai. Mert a hatósági hivatalnokok az életfogytiglan való kinevezéssel, a nyugdíj biztosításával s a bírósági végrehajtások ellenében élvezett különleges óvintézkedésekkel sokkal jobban vannak védve, mint az ország többi tiszt-

viselői. A végrehajtási törvényt kell módosítani, úgy, hogy minden tisztviselőnek — tekintet nélkül arra, hogy honnan huzza fizetését — a létminimum, a megélhetés biztosítva legyen.

Abszolút igazságot a vagyonnak, a pénznek elosztásában ne keressen semmiféle társadalmi réteg. A pénznek igazságtalan megtorlódása bizonyos helyeken és teljes hiánya más helyeken oly szociálpolitikai kérdés, amelyet a jövő évezredek szociális mozgalmai s talán forradalmi sem fognak megoldani. Ma elég, ha némi arányosságot tudunk elérni az emberek megélhetési viszonyainak biztosításában. Ma az adósságcsinálásnak nap-nap után ijesztőbbé váló növekedése ellen kell humanus rendszabályokkal gátat emelni, de anélkül, hogy az államot kényszerítsék e végből még fokozottabb adósságcsinálásra. A kis existenciák védelmében nem szabad különbséget tenni a kormánynak, hogy az illető az államnak tisztviselője-e vagy magánvállalkozónak alkalmazottja, védelmébe kell venni általában a szegény embert. Ha a szegény ember a maga érdekeinek érvényesítésére a hatalmat képviselő állam vagy a tőke ellen fordul, a megtorló hatalom fegyveres erővel áll elébe, nem szabad engedni a dolgokat idáig fejlődni, nem szabad engedni, hogy a legalsó társadalmi rétegek vulkanikus erupciói felforgassák a társadalom rendjét, ám szívesen látjuk a szigort is felülről, ha jogosan jár el, de azért ne nézze le senki a kis existenciákat, mert hiszen a kuldusbot gyakran becsületesebb szerzemény, mint sok emeletes ház.

Belföld.

— Az ülésszak végén. —

Budapest, aug. 5.

A politikai helyzetet ebben a pillanatban csodálatosképpen eltérően fogja fel az ország és a parlament. A míg ugyanis az ország régóta nem fogadott olyan kedvezően valamely kibontakozást, mint éppen azt, a melyet Tisza István gróf hozott meg neki, a míg az országban azt látjuk, hogy még a kormányzó párt politikai ellenfelei is örvendeztek a normális állapotok helyreállításán, addig a parlamentben, illetve a Ház baloldalának egy részében bizonyos kollektív érzés maradt vissza, mely szá-

kadatlan elégtelenségben s a ki-kitörő elkeseredésben mutatkozik.

A kibontakozás óta lefolyt időszak az országnak adott igazat. Az a férfiú, a ki az ügyek élére állott, becsületes munkát akar teljesíteni az ország érdekeinek szolgálatában. Am azért ámitás volna azt állitanunk, hogy Tisza István gróf irányában az eredetileg is már elégedetlen elemek elenszenve csökkent avagy éppen megváltozott volna. Ez nem történt. Csak a férfias kormányzás elmaradhatatlan sikerei előtt kissé összehúzódtak. A függetlenségi párt kisebbsége és a néppárt uralkodó áramlata együtt a nemzeti párti elemek egy részével s az Ugron-párttal — ime azok az elemek, melyek minden pillanatban készek kezet fogni a végső harcra Tisza ellen.

Kimondtuk a véleményünket, mely ilyenképen nem lehet egyéb, mint hogy ezt a parlamentet munkaképtelennek tartjuk. Lehet-e dolgozni egy parlamenttel, a hol már az is siker számba megy egy kormányelnök részére, ha a rendes budgetet rendesen elintézi? Ellenben minden egyéb tárgynál, mely csak némileg is fontossággal bír, mint például a kiegyezés, a vámtarifa, a véderőtörvény, számolni kell az ultimo rációval, az obstrukcióval? Az urak nem gondolják meg azt, hogy 1867. óta, a mióta az első kiegyezést megkötötték, a vámterületi közönségnek mindig volt hatalmas ellenzéke. De megkísérelte-e valaha ez az ellenzék, hogy a többség akartának érvényesülését megakadályozza? Pedig Irányi Dániel és Helffy Ignác ismerték is kötelességüket a függetlenségi eszme irányában és felfogták a kérdés nagy jelentőségét.

Ilyen körülmények között egy munkaképtelen parlamenttel állván szemben, a kormányelnöknek önként kínálkozik mint természetes gyógyszer a Ház feloszlatása. Dehát tudvalevő, hogy erre sor nem kerülhet, mert Tisza grófot ígérete köti, hogy a Ház feloszlatása előtt a választási reformot megcsinálja.

Mi marad hátra ilyenképen a munka lehetőségének biztosítására? A felelet csak egy lehet: a házszabályok revíziója. Ez az idea többé a napirendről le nem kerülhet. Lehet, hogy talán ebben a pillanatban a kormányelnök nem is gondol rá. Am azt hisszük, igen kiméletlen erővel fogja eszébe juttatni maga az ellenzék.

Politikai jegyzetek.

Székeljudvarhely, auguszt. 5.

A képviselőházban ma már a honvédelmi minisztérium költségvetését tárgyalják. Még néhány nap, s bezárulnak a parlament kapui.

Látszik az egész képviselőházon, hogy már

végre megáll. Most már a biztató szóra se megy, le van szegezve, csak reszket minden ízében. Majd kiég a szeme, úgy néz előre! Ekkor a vadász pár lépést tesz abba az irányba, honnan a légáramlat a vad szimatját hozta. Nagy robajjal, nagy csir-cserrezéssel repülnek fel az öreg foglyok, de abban a pillanatban a fiatalok is. Együtt van az egész család. Repülnek, menekülnek, s a mikor elhangzik a lövés zaja, egy-két fogoly vergődik a földön. A jól betanított kutya a fölrebbésre, de a lövésre is földhöz vágja magát, ott fekszik lihegve, nézi még nagyobb szeretettel gazdáját, aki ezalatt arra figyel, hogy hová, melyik irányba szálltak a foglyok, hogy még néhányat a jó erős csapatból aggatékra szedhetne belőlük.

Leszálltak a foglyok, erre odamegy a vadász a kutyájához, szeretettel megsimogatja az okos állatot, boldogok mindketten. Azután megkeresik a lőtt foglyot. A szenvedélyes, igaz vadász szeretettel veszi kezébe az áldozatot és megsimogatja. Örül az első ideai foglyának és szeretettel köti aggatékra.

Keresésére indulnak a felvert foglyoknak, a melyek már nem tartják meg a fegyelmet, de az öreg kakas se meri összehívni a családot, meghúzzák magukat, mindenik ott, a hol a legjobb buvóhelyet találja. Igyekszik magát elrejteni mindenik ott, ahol legbiztosabbnak látja a helyzetet. A megfélemlített csapat szanaszét van, jön a vizsla, bár nem látta, hogy hová szálltak a foglyok. A mint oda érkezik, megtorpan, kezdődik a vadász újabb gyönyörűsége azzal a különbséggel, hogy most már minden foglyot külön-külön áll meg a jó kutya, mindeniket úgy kell közelről felverni, hogy aztán aggatékra kerülhessen. Előfordul azonban olyan eset is, hogy a kutya állja a foglyot, de nem tudnak egy darabot se kiverni, nem találják sehol se. Láttuk erre a helyre szállni

a foglyokat, állja is a kutya, de világért se lehetne csak egyet is felverni. Ilyen esetekben menekül a fogoly és beleveszi magát a föld repedésébe, ahol járhat a vadász keresztül-kasul felette, még se rebben fel. A jó kutya végre odavezeti már-már idegessé vált gazdáját, ahonnan akár élve is ki lehet a megfélemlített foglyokat szedni.

A nagy melegben a foglyocskák is lusták, fa árnyékában vagy rétbén, répa között szétszóródva pihennek és fürödnek. Ha megtalálja őket a kutya, valamennyi meglapul. A rosszul idomított kutya az első lövésre beugrik, az egész csapatot, bár ha azok szét vannak is szóródva, felveri, de azok elrepülnek. A jó kutya szépen, figyelmesen állja a foglyokat és lövésre lehasal úgy, hogy a vadász tölthet ismét. A kutya fektéből felkel és tovább állja az ott maradtakat. Ez ismétlődik mindaddig, amíg ott foglyok vannak. Ilyen módon jó kutyával öt-hat darabot is lehet aggatóra szedni, a rossz kutyával azonban a legjobb esetben is csak két darabot.

A területen sokszor szokott előfordulni, hogy még még augusztus közepén is lehet egészen apró foglyocskákat találni. Ezeket nagy szeretettel védi egy a kakas, mint a tyúk, megállja ezeket is a jó kutya, ezek azonban nem rebbennek magasra, hanem fel-felugrálóknak, szárnyukat leeresztve. Mintha bénák lennének, úgy vergődnek a kutya körül. A rossz kutya ezeket hajszolja, sőt a rossz vadász meg is lövi szegényeket. A jó kutya lefekszik, nem is figyel ezekre a vergődő szülőkre, pedig gyakran megtörténik, hogy a kutyának a szeméi közé ugrik a fészek alját féltő öreg fogoly.

Természetes, hogy addig, míg az ilyen harc tart, a gyenge fiatalok odább állanak. A vadász ezalatt kutyáját csendes viselkedésre inti, míg azután a jó vadász jó kutyájával ellenkező irányba megy,

nehogy háborgassák az amugy is halálfélelmet kiáltott fogoly családot.

Igy megy a vizslával való vadászat, egész nap száz meg száz változatosság, mind-mind gyönyörködési az igaz vadász lelkét. Ott és akkor pihen az ilyen vadász, ahol neki tetszik, nem törődik a világgal, nézi a remek természetet, nézi, simogatja az ő kedves kutyáját, mely annyi gyönyörűséget szerzett neki csak éppen az előbb is!

Változnak az idők, változnak az emberek, s változnak a szokások is. Ma már azt mondják, hogy az idő pénz, még a vadászatban is. Manapság, ha ki is megy a vadászok nagy része vadászatra, rövid idő alatt sokat szeretet löni. Ehhez persze az ábrándozás, a természet csodálása és a kutyával való bódorgás sehogyan sem illik. Ma már nagyon sokan a foglyot is hajtóval vadásszák. Sorfalat képeznek, 8-10 vadász van együtt, minden vadász között 5-6 hajtó és a kukoricza táblákat keresztbe, nem hosszába veszik. Az első kukoriczatáblából felszálló fogoly-csapat beleszáll a hatodik táblába, a másodikból a 7-8-ik táblába, így hajtják maguk előtt mindaddig, míg 20-30 csapat fogoly nincsen a vadásztársaság előtt szétszóródva. Szól a fegyver, rengeteg fogoly kerül aggatóra. Minden vadásznak két fegyvere van; hátamögött megy a töltő és patronhordó embere, mellette pedig a foglyot összeszedő hajtó, a kinek kötelessége a lelőtt foglyokra vigyázni és azokat összeszedni. Természetes, hogy az ilyen vadászatnál az a fő, hogy a ki mennyi foglyot tud löni? Ezen alapszik minden ilyen vadásznak a gondolata. Egész nap óriási hajsza van; lehetetlen ilyen vadásztársasággal nyugodtan vadászni, de a mai zaklatott életben sokaknak ez tetszik. Az ilyen vadász-igen nagy eredményekkel végződnek. Persze ott, ahol sok fogoly van. Elképzelhető, hogy ilyen óriási haj-

mindenki fáradt, s ebben a rekkenő melegben pihenésre vágyik.

A múlt héten a költségvetési vita során Eötvös Károly urambátyám is beszélt, még pedig a magyar zenéről és mindenféle zenei viszonyokról. S mint ahogy ő már régóta megszokta, ha ilyesféléről beszél a minap is többre becsülte azt a pillanatnyi derűtséget, amelyet egy-egy zamatos mondása keltett körülötte, mint azt a komoly bírálatot és azt az őszinte méltatlankodást, amely az igazságos lelkekben keletkezik az ily beszéd nyomán. Nagyokat mondott az öreg s örült a tetszésnek, amely leste ajkáról az elmés gorombaságokat, nem törődve azokkal a sebekkel, amelyeket út, első sorban a maga szavainak komoly számbavehetőségén.

Költő az öreg, s amit mond, csak legnagyobb része költemény, vagy mint hajdanán íródott: „egy nagyságos elmének költeményes szüleménye.“ Képzlet, illúzió, stílus, játék a gondolatokkal és a szavakkal s úgy kell fogadni, mint a játékot szokás. Meg kell írni a tréfát. Nem kell haragudni érte.

Mem ért az öreg a zenéhez: ez tiszta sor De érzi a jelentőségét és fanatikusan szereti a magyar dalt. Azután meghallotta, hogy egy némely híres zenetudós tagadja a magyar zene létét. Ez elég néki, hogy a pokol mélységes fenekére vessen minden más zenét a magyaron kívül. Wágner? Mit Wágner? A keresztanyja Wágner! Az egy féleszü, buta német s csirkefogó, gyűlevész népség mind, aki műveli. A magyar zene a legelső a világon!

Eötvösnek fáj a magyar zene gyöngye és erőtlenség kultiválása a zeneművészet legfelsőbb intézeteiben. Ez fáj neki s ezen elkeseredik és elkeseredésében fejbe vágja a klasszikus zenének elsőrendű kitűnőségeit, akik itt működnek, végső eredményében a magyar kultúra, a magyar zene és zenei műveltség javára. Ez bizonyára méltatlanság a vajda részéről, — de bánja is ő, amikor a feje eltelt mámorral, a szíve meg szeretettel és keserűséggel.

*

A nyár vége felé közeledünk. A szép, virágokkal pompás, napsugaras augusztusban javában benne vagyunk. Alig egy pár hét s itt lesz szeptember, amikor megnyitja kelyheit az őszi rózsa. Amikor vége a vakációnak, s megnyílnak újra az iskolák kapui, hogy magukba fogadják a szülők, a haza reménységét, jövőjét. Hivatalnok, iparos, sőt ma már a kiszagzák nagy részének is terhes gondot okoz a szeptember, a mikor a gyermeket, akit annyi szeretettel neveltünk, akinek kedves gögicsélése mint a

sza után milyen felséges a pihenés; az egész évig pihent test hogy össze van törve, mikor reggel 9 órától egy órai ebéd-iddt leszámítva délután 5—6 óráig a legforróbb napban is folyik a vadászat. Nincsen olyan gőzfürdő, mely annyi fölösleges izzadságot szedne ki az ember testéből, mint egy ilyen augusztusi foglyvadászat; de bizony nincsen sehol olyan világfürdő sem, mely olyan egészségesen hatna, mint az egy hónapig tartó ilyenféle vadászat.

A hajtóval való vadászat csakis a lövészetre megy s a lövés művészetének mindenféle nemét kipróbálják. A vizslavadászatnál sok gyönyörűséget szerez maga a jó vizsla és az, hogy úgy vadászunk, a hogy jól esik. A hajtóval való vadászatnál a lövésben van a gyönyörűség; egy-egy szép lövést évekig nem lehet elfelejteni. Hogy minél nehezebb lövéshez jussanak a vadászok, faszoroknak hajtják a foglyokat; ahol ilyen faszorok nincsenek, mesterségesen is szoktak ilyeneket csinálni; természetesen csak a gazdag vadászoknál. Az ilyen magasan repülő és szembejövő foglyok lelövése bizony adhat is sok gyönyörűséget, mert szép dolog. Az ilyen helyeken a hajtott foglyok lövése óriási gyakorlatot ad a vadásznak és valóban sokan is lönek ezek közül művészen, holott a ki folyton vizslával vadászik, nagyon egyoldaluan van a lövés művészetében kiképezve. Meg sem állhat emezek mellett.

A fogly lövése, vadászása mindenféleképpen remek multság. Nem csoda, ha a vadászember szíve repes örömben az augusztusért, amely kezdő hónapja annyi vadászgyönyörűségnek.

madárdal édes örömmel töltötte be kis házunk eresz aljait, kiereszszük a szülői szárnyak alól, hogy őket illető gondunkat megosszuk az iskolák derék tanáraival, tanítóival.

Különösen nálunk, Székelyudvarhely városban érezhető meg a szeptember, mely pezsgő eleven életet varázsol a most kihalt város falai közé. Tény az, hogy nincsen széles ez országban város, amelyik az iskolák oly számával és sokféleségével dicsekedhetnék, mint éppen Székelyudvarhely város. Ez érdemeért a Királyhágó bércein túl is mint speciálitást emlegetik, s Magyarország közoktatásügyének fejlettsége tanubizonyosságául hivatkoznak rá.

Wlassics Gyula közoktatásügyi miniszterkedése idejében történt, hogy amiut egy cercele alkalmával Ő Felsége a kultuszminisztertől a magyarországi közoktatásügyi kérdések felől kérdezősködött és azon véleményének adott kifejezést, hogy itt minálunk e tekintetben talán hátrább állunk, mint odaát Ausztriában, Wlassics mi reánk, Székelyudvarhelyre hivatkozott.

— Van nekem felség — így szölt a miniszter — oda benn az erdélyi bércek között egy hatezer lelket számláló községem. Eanek a községnek három középiskolája van (ezek közül egyik főreáliskola), van neki ezeken kívül állami szakiskolája, három elemi iskolája és egy állami felsőleányiskolája. Ezt mutassa fel Ausztria..!

Most részben erről az utóbbiról, a felsőleányiskoláról szól az ének. A felsőleányiskolát ezelőtt mintegy 19 évvel szervezték a város költségén, amelyet azonban egynehány év mulva az állam átvett, s az 17 éven keresztül a szülők, a nagy közönség, sőt az állam teljes megalégedésére működött, ami kétségen kívül a helyes vezetésnek is egyik érdeme volt. De ne rekrimináljunk. Közben nagyot fordult a világkeréke, s megyénk köztisztviselőiben és érdemekben megőszült tanfelügyelője Sándor Mózes királyi tanácsos nyugalomba vonult, s hogy Udvarhelymegye népoktatási ügye mit veszített benne, azt a következmények szomoruan mutatták meg. Helyét Balogh tanfelügyelő foglalta el, ki csakhamar elhalt, s utódja Sziklay P. Gyula lett.

Sziklay tanfelügyelő ur irodalmi munkásságával csakhamar közismeretté lett, s versei valami nem jó embere révén a Borsszem Jankót is megírták, sőt külön kiadásban is megjelentek, nagy gaudiumára a közönség azon részének, amely az ilyeneket élvezni tudja, és nagy szomorúságára a megye népoktatásügyének. Sziklay tanfelügyelő ur emlékezetünk szerint 1902. év tavaszán foglalta el helyét és már ez évben kiűtött a felsőleányiskolában a tanítónok közt a palota forradalom. Lehet, hogy a kedélyek ott régebb idő óta forrongtak, de a tapintatos vezetés soha egy pillanatra sem engedte, hogy az az intézet falain kívül kerüljön, különös véleményt ébreszthetvén a szülőkben az intézet iránt. Hát bizony a forradalom kitört, a három tagu tantestületben pártok keletkeztek, s cifrábbnál-cifrább hírek keltek szárnyra nap-nap után, amíg a hecczeket az intézet gondnoksága is megunta, — s miután a tanfelügyelőség is magára vette egyik párt színezetét, — kimondotta, hogy az iskola érdekében állónak tartja az osztó igazság elvénél fogva a tantestület minden egyes tagjának áthelyezését.

E gondnoksági határozatnak ez ideig csak részben lett elég téve, noha, már a nagy közönségnek is kialakult a maga véleménye, s ő is két pártra szakadt. Egy része az igazgatónő, másik része pedig a két tanítónő mellett foglalt állást, s így az intézet benső ügyeinek végleges szanalását csak az igazgatónő áthelyezésével nem látja a nagy közönség egyik része befejezettnek, s így a bizalmatlanság mindig kísért.

A dolgok ilyen felfordulása közepette, Sziklay tanfelügyelő ur versei és tárczái hogy-hog, nem a miniszter figyelmét sem kerülték ki, s hogy a helyzet még komplikáltabb legyen, a korábban népoktatás ügyének példás rendjéről méltán híres vármegye tanfelügyelője ellen is, múlt év őszén, elrendelték a vizsgálatot, s ha az előjelek nem csalnak, a tanfelügyelő ur nyugdíjazásával, vagy áthelyezésével fog az ügy ez ága még ez év folyamán megoldást nyerni.

A dolgok gyors megoldására, teljes rendezésére, kétségen kívül, égető szükség van. Szükség, mert a megye népoktatási fegyelmesség — tisztelet a derék tanítóknak — meglazult, vagy legalább is meglazulhat, a mi nagy veszedelmet rejtegethet méhében, ha megyénk nem is exponált hely, s eddig nemzeti kérdések nem is igen bántották.

Az állami felsőleányiskola szeptembertől kezdve 4 osztályu polgárvá alakul át, s új igazgatóját a miniszter már kinevezte Schiller Irma személyében, kinek eddigi működése teljes garancziát nyújt arra, hogy a megbomlott rend ez intézet falain belül is helyre áll, a bizalom visszatér, amihez egyébiránt szükséges, hogy a gondnoksági határozatnak teljes egészében érvény szereztessék.

*

Ötvenöt esztendeje volt a napokban, hogy meghalt a magyar nemzet halhatatlan szellemű dalosa. Ott esett el a harc mezéjén, ott folyt az ifjú vér ki szívéből és mikor ajka végszava zendült, elnyelte azt az aczéli zörejt, a trombita hangja, az ágyudőrejt. A fehéregyházi csatamezőn döfte át a nemes szívet egy pogány kozák gyilkos dárdája. És megszűnt dobogása hatalmas szívének, lüktetése teremtő agyának. Holttetemén futó paripák száguldoztak, de oh, nem a kivított diadalra. Mert alighogy lehunyta örök álmódásra szeméit, nem sokkal utána eltűnt a szabadság, amelyért annyi csodás dalban sóvárgott és elvázott a nemzeti függetlenség, amelynek mártírkatonája volt.

1849 július 31-én halt meg Petőfi Sándor és azóta a magyar nemzet gyásznappja lett ez a dátum. Ötvenöt év alatt a magyar nép szívébe jutottak azok a drága kincsek, amelyeket ez a lánglelkű dalnok pazar kézzel szórt széjjel. Csodás dalait ajkára vette a nép, s örömben, bánatában az ő nótáit énekeli, az ő dalai mellett sir és vigad.

Járjuk be széles Magyarországot és nem találunk sem palotát, sem kunyhót, ahol a magyar ember lakik, és ne őrizné a Petőfi Sándor verseskönyvét.

... Jeltelen sirban nyugszanak halmvai, haló porainak nem vetettek ágyat, sirját az anyaföldben hiába keressük. De emlékének oltára ott van minden magyar ember szívében.

*

Plehet, az orosz belügyminisztert meggyilkolták. Oroszország egyik legnagyobb parancsolója, a csár egyik legalázatosabb szolgája, a jogok és szabadságok egyik legnagyobb ellensége volt ez az ember. Kilencz-tizedrés valószínűséggel azt lehetne mondani, egyike azoknak, akik a háboru okozói voltak. S a háborun kívül az ő nevéen szárad a kisenevi gyalázatosság is. Oroszország élő szégyene.

Ezt az embert halottra tépte egy bomba. Rövidesen a harmadik merénylet ez Oroszországban, amelyet államférfiak, kormányzó emberek ellen intéztek, — a halál sikerével. Megölték Bobrikovot, Finnország kormányzóját. Kiontották az életét Andrejevnek, Yelizabetbói kormányzójának. Hanem kormányzó van sok Oroszországban. Azok megejtése nem ejti gondolkodóba a csárt, se Pobjedenoszczevet, a hatalmas tanácsadót. Még nagyobb áldozatot kerestek a titkos szövetségek emberei. Halálra ítélték Plehvét, Miklós csár egyik legkedvesebb emberét. A halálos ítéletet végrehajtották.

Az kétségtelen, hogy a három gyilkosság, amely két hatalmas kormányzót és végül a birodalom belügyminiszterét szemelte ki áldozatul, nem esik véletlenül egymás mellé. És nem esik véletlenül oly időre, mikor a leigázottságában eltompult nép is zugolódik az oktalanul megindított háboru miatt. Tolsztojn irásán át jutott a nép elégedetlensége a világ elé. S abból megérthető volt, hogy „az a konglomeratum, amelyet orosz birodalomnak neveznek“ erősen bomlik. A hatalom eszközei ma még összetartják; de Oroszországban sorra öldösik azokat, akik hatalmat viselnek.

*

Kétségtelen immár, hogy a francia radikálisok beleviszik „az egyház legidősebb lányát,“

Franciaországot, egy nehéz, nagy és kockázatos küzdelembe: a Vatikánvaló teljes szakításba Franciaországra nézve, amelynek lakossága tiszta katolikus és a melynek népe sok helyen lelkes szeretettel ragaszkodik papjaihoz, mindenesetre nagy megrázkodtatásokkal fog járni ez a küzdelem, a melylyel a pápának Franciaországra gyakorolt teljes befolyását megakarják törni. A nagy küzdelmet tudvalevőleg az juttatja kitörésre, hogy a pápa több liberalis francia püspököt Rómába citált, hogy maguktartásáról ott számot adjanak. A francia kormány, amelynek a francia püspökök voltaképpen hivatalnokai — fizetést kapnak ugyanis a kormánytól — megtiltotta a püspököknek, hogy Rómába menjenek és egyúttal tiltakozott is a Vatikánnál az ilyen utasítások ellen. A püspökök ott hon maradtak, a pápa pedig most a tiltakozásra, tért át. A válasz mérsékelt hangú és engedékeny, de a lényeghez ragaszkodik és a radikális francia kormányt elégedő arra, hogy a konkordátumot felbontsa. Ez azt jelenti, hogy Franciaország és a Vatikán között mindenféle összeköttetés megszűnik és Franciaország kitörli költségvetéséből azt a 36 milliót, amely papi fizetésekre ott fel van véve. A papokat a hívők fogják fizetni, ami sok helyen bizony nehezen megy majd és mindenesetre sok zavart okoz. A harcnak a vége egy többször felmerült vélemény szerint az lesz, hogy Franciaországban megalakul az önálló gallikán egyház. Így lesz-e, nem lehet tudni. Az bizonyos, hogy a francia kulturharc hosszas és kemény küzdelem lesz és megérdemli az egész világ figyelmét.

Ujdonságok.

Székelyudvarhely, augusztus 7.

Pártalakulás. A székelykereszturi választó kerületi szabadelvű pártkör — mint mult számunkban részletesen megírtuk — Székelykeresztúron 23-án nagyszámu választó polgár jelenlétében tartotta meg alakuló közgyűlést tarcsafalvi Pálffy Dénes földbirtokos elnöklété alatt, a mely alkalommal az „Alapszabály”-ok megállapítása és egyéb szükséges intézkedések megvitatása után üdvözlő táviratot küldtek gróf Tisza István miniszterelnöknek, az orsz. szabadelvűpárt elnökének és Hollaki főispánnak. A megalakulás nagy lelkesedéssel történt meg. — Az üdvözlő táviratokra a következő válaszok érkeztek:

„Nagy örömmel értesültem szives sürgönyéből a székelykereszturi szabadelvű pártkör megalakulásáról. Megtisztelő üdvözlőtekért, valamint hathatós támogatásuk kilátásba helyezéséért, fogadják hálás köszönetemet.

Hazafias üdvözléssel
Tisza.”

„Szeretett egyesületekbe tömörült párthiveink fogadják ez alkalommal legszívélyesebb üdvözlőinket. Esméink terjesztésére irányuló törekvésükben mindenkor számíthatnak odaadó támogatásunkra
Podmaniczky pártelnök.”

„Folyó hó 23-án kelt nagybecsű távirati értesítését a székelykereszturi választókerületi szabadelvű pártkör megalakulásáról őszinte örömmel vettem. Kérem fogadják meleg köszönetemet a táviratilag kifejezett hazafias üdvözlőtekért, egyzersmind szívélyes üdv és szerencsekívánataimat.

Hazafias működésükhöz sikert kívánva, maradok Mezőszentjakab, 1904. jul. 24. kiváló tisztelettel
Hollaki Arthur főispán.

A Polgári leányiskola. Mint megírtunk, a székelyudvarhelyi állami felsőleányiskola a vallás és közoktatásügyi miniszter rendelete értelmében folyó évi szeptember hó 1-én átalakul 4 osztályu polgári leányiskolává. Schiller Irma a polgári leányiskola igazgatója az intézet megnyitására vonatkozólag a következő értesítés közlésére kért fel bennünket. A beiratások szeptember hó 1. 2. és 3. napjain eszközöltnének. A beiratási- és tandíj ugyanígy, mint volt a felsőleányiskolában. Azon tanulóknak, kik a tandíjfizetés alól való felmentésüket kérik, szegénységi bizonyítványt kell hozniok a beirához. Beirattatnak: az elemi IV. osztályt végzett tanulók a polgári I. osztályba; az elemi V. osztályt végzett tanulók a polgári II. osztályba; az elemi VI. osztályt végzett tanulók a polgári III. osztályba; a felsőleányiskola I. osztályt végzett tanulók a polgári IV. osztályba.

Ay inségügyi bizottság ülése. Az udvarhelyme gyei központi bizottság Hollaki Arthur főispán elnöklété mellett folyó hó 29-ikén d. e. 9 órakor a vármegyeház kistermében ülést tart.

Horváth Ignác jubileuma. Szép ünnepély színhelye volt vasárnap délelőtt Kolozsvár közgyűlési terme. Horváth Ignác 48—49-es alezredes 90-ik születésnapjára ülte meg a kolozsvári 48-as honvédegyelet. A nagy érdeklődés mellett lefolyt ünnepély délelőtt 11 órakor kezdődött a város háza közgyűlési termében, mely ez alkalomra zsufolásig megtelt díszes és előkellő publikummal. Az ünnepélyes ülést Nagy Pál elnök nyitotta meg s egy négytagú küldöttséget kért fel az ünnepelt meghívására. Horváth Ignác zajos éljenzések között lépett be a terembe és elfoglalta a részére fentartott díszhelyet. Az ünnepeltet Nagy Pál honvédegyeleti elnök üdvözlöte meleg szavakkal, mire Fekete-Nagy Béla h. polgármester mondott lendületes üdvözlő beszédet a véros nevében. Végre felolvasták a nagyszámban érkezett üdvözlő leveleket és sürgönyöket, köztük az udvarhelyi Honvédegyelet és Hollaki főispán üdvözlő sürgönyeit is.

A székelyudvarhelyi posta és távirtdahivatalnál levő nyilvános távbeszélő-állomásról m. hó 21-étől kezdve bárki az erdélyrészi törvényhatósági, valamint a besztzercei, brassói, dési, kolozsvári, marosvásárhelyi, nagyszabeni, segessvári és szászrégeni városi távbeszélő hálózatokba kapcsolt s a hivatalnál megtekinthető névsorban felsorolt előfizetőkkel, esetleg az azokban felsorolt központokkal, illetve a távbeszélő központokkal ellátott városokban vagy községekben lakó olyan egyénekkel is a kik nem előfizetők, beszélhetnek. A beszélgetés díja: Udvarhelyvármegyében, Székelyudvarhely—Homoródfürdővel 5 percznyi időre 20 fillér, a vármegyében a többi hivatalok egymás közt 60 fillér, kivéve a székelyudvarhelyi központot, mely központtal és azokhoz csatlakozó előfizetőkkel vagy nem előfizetőkkel és viszont folytatott beszélgetés díja 5 perczenként 1 korona.

— A szomszédos vármegyében (Kisküküllő, Marostorda vármegyék) 5 perczenként 1 korona, a szomszédos vármegyén tul levő helyekkel (Alsófehér, Hunyad, Kolozs, Szabon vármegyék, Tordaaranyos.) Brassó, Besztzerce, Dés, a Marosvásárhely, Segessvár, Szászrégen városok a közönséges beszélgetési díja 3 perczenként 2 korona. Nem előfizetők felhívása) ha a felhívandó megbeszélés, levél, vagy távirat útján nem értesített, hogy egy bizonyos időben jelentkezzenek „díjköteles szolgálati értesítés” vagy beszélgetésre való felhívás útján történik. Első esetben a szolgálati értesítés és beszélgetési jegyet a felhívó fél maga állítja ki és az említett nyilvános állomáson átadja. Második esetben a felhívó azon központtal való összeköttetést kéri, melynek területén a felhívandó fél tartozik s ezen központnak mondja be közvetlenül a felhívandó megtalálására vonatkozó adatokat. A díjköteles szolgálati értesítés díja a vármegyében 30 fillér, a szomszéd vármegyében 50 fillér, a többi helyekre 1 korona, a beszélgetésre való meghívásért a rendes beszélgetési díj fizetendő. E két díj semmi esetben sem térítettik vissza. A beszélgetési és szolgálati értesítések esetleg meghívások díjait mindig a felhívó fél tartozik fizetni, a felhívó fél tartozik fizetni, a felhívott felek ilyen díjak megfizetésére nem kötelezhetők. A távbeszélő berendezésen való beszélgetések további kiterjesztéséről a közönség külön fog értesíteni.

Iparos segédek és tanoncok kiállítása. Marosvásárhelyt ez év őszén rendezik az első kerületi iparos segéd és tanoncmunka kiállítást. A kereskedelmiügyi miniszter már jóváhagyta a kiállítási szabályokat s a költségekre 2000 korona államsegélyt engedélyezett. A kiállításokban résztvehetnek Marosvásárhely sz. kir. város, Marostorda-, Csik-, Háromszék- és Udvarhelyvármegyék területén lakó iparos segédek, munkások és tanoncok. A részvételt a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamarának f. évi augusztus 20-áig kell bejelenteni. A kiállítást október 23-án nyitják meg és tart október 31-ig. A kiállítók sem térdíjat nem fizetnek, sem egyéb költségeket nem viselnek. A szállítási költségeket is a kamara hordozza. A kiállításban részt vevő iparos segédek munkások és tanoncok, valamint ezek mesterei a kiállítás megtekintésére III. kocsiosztályon feláru vasuti jegyekkel utazhatnak, ha ebbeli elhatározásukat levélben vagy levelezőlapon szeptember 10-éig a marosvásárhelyi iparkamarának bejelentik. — A kiállítás céljának és módjának megismertetése végett Kovács Dániel tanár, a tanoncziskola igazgatója, ma délután előadást tart, melyre vonatkozólag

Szakács Zoltán polgármester az illetők figyelmét a következő szövegű falragaszok után hívja fel: A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara a folyó év október havában a kerületéhez tartozó iparos segédek és tanoncok munkáiból Marosvásárhelyen kiállítást rendez. Midőn ezen körülményt az iparos mesterek, segédek és tanoncok tudomására hozom, egyúttal felhívom, hogy a kiállítás céljának, módjának és feltételeinek ismertetése céljából Kovács Dániel iparos tanoncziskolai igazgató ur által folyó hó 7-én, vasárnap d. u. 2 órakor az iparos kör nagytermében tartandó előadáson minél számosabban megjelenni sziveskedjenek. — Az iparos mestereket különösen felkérem arra, hogy segédeiket és tanoncziaikat a kiállításban való részvételre s illetve a fent jelzett ismertető előadás meghallgatására buzdítsák. Szakács Zoltán, polgármester.

Nagy a drágaság. Székelyudvarhely város közönsége nagyon szomorú esztendőnek néz elébe. Az élelmiszerek, melyek más évben ilyenkor a legolcsóbbak szoktak lenni, az idén már is föltöbb drágák. A hús, a zöldség, a burgonya, tojás, tejnemű mind emelkedik árbau, noha a szárazság nem volt épp oly tulságos nagy, hogy erre az árfelcsigázásra elég alapot szolgáltatathatna. Kétségtelen, hogy megérzi a szárazságot a város közönsége is, de mégis érthetetlen, miért emelkedik az ára a tojásnak, baromfinak, és viszont ha már a takarmány hiány folytán a marha ára esik, a hús ára ennek megfelelőleg miért nem jön lejjebb? A dolog magyarázata másutt van. A város piacait a vidék bőségesen el látja most is, de holmi szeszalok minden jobb minőségű árut csunya haszonlesésből, a helyszinén összeszednek, s az itthon maradó áru pedig selejtes és oly kevés, hogy annak az árát is bátran emelhetik, mert a fogyasztó közönség rá van utalva s kénytelen a követelt árakat megfizetni. Ez ellen okvetetlenül tenni kell valamit, mert máskülönb e tartthatatlan állapotokat még a felemelt fizetésű tisztviselők sem bírják meg — noha a magasarak részben erre vannak bazirozva — nem is szólva a város iparos közönségéről, mely a rossz ipari viszonyok folytán alig-alig tudja már existenciáját valamiképpen biztosítani.

Pályázat vallástanári állásra. A székelyudvarhelyi ev. ref. kollegiumnál 1904—1905-ik tanévre egy helyettes vallástanár fog alkalmaztatni. Az állás bentlakással s ebből folyólag a internátusi és konviktusi felügyelőséggel kapcsolatos, mely felügyeletet a fennálló szabályok és az igazgatóság utasításai szerint köteles gyakorolni. Évi javadalma 1200 kor. fizetés, az internátusban lakás, fűtés, világítás s a konviktusban a fiukkal való étkezés. Ha internátus felügyelőnek alkalmaztatnék, akkor összes javadalma 160 korona pénzfizetésből fog állani. Pályázni óhajtok vallásukat, életkorukat, végzett tanulmányaikat, képdsitetségeket, netalaní szolgálatukat és egészségi állapotukat igazoló okmányokkal felszerelt folyamodványukat Gönczi Lajos igazgató-tanárhoz folyó hó 20-ikáig juttassák el, augusztus 30-án az állomást el kell foglalni.

Tallian Béla erdélyrészi utja. Tallian Béla földmivelésügyi miniszter erdélyrészi utja során több rendbeli intézkedéseket foganatosított és részben az utazás több érdekes elhatározást értelt meg. Így a miniszter megtekintvén Tordán a magyar gulyát, arra való tekintettel, hogy az erdélyi magyar jelleg minél inkább megőriztessék, elhatározta, hogy a tenyészőkből bizottságot alakítat, a kiknek hivatása lenne a köztenyésztesbe bevonható apaállatoknak az állam részére való megszerzése iránt javaslatot tenni. Kolozson engedélyezte a miniszter az angol telivér csodöröknek a közten észtesbe való bevonását a megállapított díjak szerint, s elrendelte, hogy a csikótelep kanczáinak egyrésze menőképeségére Zsukon kipróbáltassék. Vizaknán kijelölte a modern új épületek helyét. Tudvalevőleg e furdóhelyen még ez évben 500.000 korona költséggel furdóház és vendéglő épül; a miniszter megnézte a park fásításait és elrendelte a vasuti pályaháztól az utnak befásítását; utja során szerzett tapasztalatai alapján kérni fogja a kereskedelmi minisztert, hogy a közönség kényelmére kedvezőbb vasuti menetrendet készítsen, hogy e valóban pazar szép és hasznos gyógyfurdó érdeme szerint fölvirágoztatható legyen. A Nagyszabeben hevenyészve rendezett pinzgau tenyészállatkiállítás meggyőzte a minisztert hogy egyes erdélyi zónákon ez igen értékes állatfaj, a brassói tejkészítési és vajgyár pedig arra az elhatározásra bírta, hogy a tejdazdaságnak föllendítését a rendelkezés erővel ezen a vidéken hatékonyan támogassa. Sepsiszentgyörgy meglátogatását az okolta meg, hogy ott méntelep épül, melynek helyét körültekintően járta be a miniszter. Fogarason a len és komlótermelés érdekelt leginkább, a méhez megtekintése alkalmával annak a kivárságnak adott kifejezést hogy ennek a ménesnek hivatása hegyi jellegű lovak nevelése s azért a

méneseinek hegyi legelőkre való kihelyezésével kell törődni. A miniszter utjáról bővebb feljegyzéseket tett, elhatározta, hogy Tordán részben az ott kezelt alapítványi összeg felhasználásával afajta cseléd- és gazdasági munkásképző iskolát létesít, amelyen az alsó-vezetkei, amelyben az erdőművelési gazdasági viszonyokhoz való gazdasági előmunkások képeztenének. Az iskola tisztán gyakorlati alapon fogja hitvatását teljesíteni.

Értékesítő-szövetkezet városunkban. A Magyar Gazdák Vásárcsarnok Ellátó Szövetkezet igazgatósága Udvarhely megyére kiterjedőleg, Székelyudvarhely központtal, a megyei gazdák érdekében egy termény beváltó fiókot állít fel. E célból *Folthényi Elemér*, az igazgatóság megbízottja már napok óta városunkban időzik, és *Dorner Béla* min. kiküldötttel és a *Hitel-szövetkezet* igazgatóságával érintkezésbe lépett, amely pénztár készséggel mutatkozott hajlandónak, megfelelő államsegély mellett, gazdáinkra nézve ezen fölül fontos és életbevágó akció finanszírozására. A Szövetkezet tevékeny kiküldöttje és a Hitel-szövetkezet igazgatósága ily célból a napokban *Hollaki főispánnal* tisztelgett, ki közbenjárását az állami támogatást illetően a legnagyobb kézséggel felajánlotta. A Szövetkezet a felépítendő raktár helyiségek és iroda épülete számára a várostól helyet fog kérni, melyet, hiszük, a képviselőtestület készséggel fog megadni, hogy lehetővé tegye ezen gazdáinkra nézve nagy horderejű akció gyors megvalósítását.

Lányi Géza hangversenye. Igen sikerült estélyt tartott a jeles czimbalom-művész *Lányi Géza* társulatával pénteken a Hungária-kerthelyiségben. Szép közönség élvezte a szegedi nótafáról összegyűjtött jóízű magyar népdalokat, melyeket maga a művész kísért czimbalmon. A társulat jó erővel rendelkezik, s műsora a magyar nép dalainak remekeiből van összeállítva. *Sajó Izsó* a társulat kitűnő baritonistája erőteljes, szép hangjával érdemelte ki a jelenvoltak tapsát, míg *Solymosi Sándor* komikus derült perczeket szerzett kopléival; a nők közül *Losonczy Etel*, *Sárvári Janka* és *Székely Ilona* tünnek ki kellemes hangjukkal. Az előadást tegnap, szombaton este is megismételték, míg a bucsu-előadást ma tartják meg. A társulatot, mely kulturmissziót teljesíteni járja be az országot, a közönség pártfogásába ajánljuk.

A homoródi Anna-bál várakozáson jóval felül sikerült. A bálon igen szép és nagy közönség jelent meg, s a multság a legjobb hangulatban a késő reggeli órákig tartotta együtt a közönséget. A négyeseket harmincz pár tánczolta. A multság összes bevételé 111 kor. 80 fill., kiadása pedig 24 kor. volt, s az így fennmaradó 87 kor. 80 fillér tiszta jövedelme a homoródi takarékpénztárban helyezték el fűrdői szépitési célokra. Az est jövedelméhez felülfizetésekkel hozzájárultak: *Dr. Damokos Andor* alispán 5 k. *Fodor B.* és családja 2.40 k. *N. N.* 2 k. *Hugel Lipótné* 3 k. 40 fill. *Dr. Ferenczy* 20 fill. *Trink Sándor* szolgabíró 4 k. *Dr. Rosenbaum Pál* 2 k. *Fürdőorvos* 1 korona.

Az udvarhelyi unitárius egyházkerület mult hó 28-án tartotta meg évi rendes közgyűlését a lókodi egyházban, vargyasi *Daniel Lajos* f. ü. gondnok elnökle mellett. Az esperesi jelentés örvendetes tudomásul vétetvén, azért *Kisgyörgy Sándor* esperesnek köszönet mondatott. E jelentés szerint a lélekszám 13251. 1903. évben kereszteltetett 391, meghalt 276; házasságot kötött 75 pár. Jelentés után letette a hivatalos esküt *Demeter Dénes* közügyigazgató, ki e tisztségre még a mult évben meglett választva és *Bedő József* oklándi tanító az énekvezéri esküt. *Ürmösi Károly* felolvasta a nyári vasárnapi iskoláról készített jelentését. Az istentiszteletet *Tibald József* h. ujfalvi lelkész végezte. A folytatólagosan tartott gyűlésen tudomásul vétettek a bizottság jelentései, majd a választások ejtettek meg, mely után elnök az ülést bezárta.

Öngyilkos családapa. A kenyérért való küzdelem, a biztos lét után való eszeveszett kapkodás mindig meghozza a maga gyöngye áldozatait, kik a harcban elbuknak s gyakran teljesen önmagukba roskadva, saját tehetetlenségükben keresik a sikertelen küzdelem megmagyarázó motívumát. A napokban újra egy jobb sorsra érdemes ember dobta el magát az életet, mert nem mert szembeszállni az élet küzdelmeivel, amelyből neki talán csakugyan több jutott, mint sok más embernek. A könnyelmű élet meghozta a maga következményeit, s a mind jobban tornyosuló bajokkal, melyek most más összecsapni látszóttak a szegény ember feje fölött, nem tudott megküzdeni és golyót küldött szívébe, hogy

végét szakítsa a gondterhes élet üldözéseinek. Gyenge ember volt, az kétségtelen, tette semmivel sem menthető az is bizonyos, de lehet, hogy a könnyelműséget véreből hozta a világra, amelyhez nehéz családi gondok is jártak, s az első ballépést így észrevétlenül tette meg, míg a második elől nem térhetett ki, s a fokozódó, egymásból jövő bajok teljesen könnyelművé, letárgikusává tették, míg most egy golyóval véget vetett gondjainak, de csak a magáénak, özvegyet és hat árva hagyva hátra. *Ferenczy György* adóhivatali segéd életének 37-ik, házasságának 13 ik évében folyó hó 1-én délben szíven lőtte magát. Nyomasztó adósságai, melyek mintegy 15 ezer koronát haladnak meg, adták kezébe a fegyvert. Míg élt, mint tisztviselő, előjárói és kollegái szeretetét és becsülését érdemelte ki, halálában pedig minden könnyelműsége dacára, őszinte részvét vette körül a jobsorsra érdemes embert.

Udvarhely megyei földrajz. Kertész Albert k. isk. tanító megírta Udvarhelyvármegye földrajzát a földrajzi alapfogalmakkal a nép. isk. III.-o. részére, vagyis irányadóul a tanítók számára. A miniszteri tanterv és utasítás szigorú betartásával. Melyre vonatkozólag f. hó 11-én azaz csütörtökön d. e. 9 órától kezdve a helybeli községi iskolában egy előleges bírálat lesz, melyre minden tanítót szívesen lát a szerző.

Közgazdaság.

— Harcz a takarmányért. —

Sz.-udvarhely, aug. 6.

Ime, egy kis kóstoló az emberiségnek Madách-álmodta szomorú korából, a mikor kicsinyes anyagi érdekek töltik be a teremtés koronájának gondolatvilágát. Európa államainak legnagyobb részében most az a főgondja a kormányzásnak, hogy miképpen védje meg a népet a hitvány takarmánytermés következtől. Nagy szárazság, rétet-mezőt elperzselő hőség van kora tavasztól ugyiszólva Európaszerte. Nincs takarmány; pedig ettől nő és hasosodik a házi állatok serege a gazda kezén. A mióta az ő világ népessége olyan erősen megsaporodott és a nagy városokba zsufolódott, az állatok szűkebb táplálkozását erősen megsínyli. Kevesebb és rosszabb a hus, kevesebb a tej, a vaj, a tojás, a zsír, a szalonna. A drágán hizlalt állatnak a husa és terméke is drága. Végigveri a rétet perzselő nap sugara nemcsak a gazdát, de az iparost, kereskedőt és mindenféle fogyasztót is.

Van ennél még egy szomorubb eshetőség is. Az nevezetesen, ha a gazdáknak nincs elég kitartás és előrelátás, hogy a takarmány hiánya miatt tul ne adjanak állataikon. Ebben az esetben ha rossz is lesz a hus, de egy időre olcsóbb lesz, mert sok került ki belőle a piacra. Azután beáll a nyomorúság és évekig tart. A következő esztendőben nincs meg az állatok természetes szaporodása, nincs elég tejelő tehén, tojást, tollat, húst adó baromfi. A gazdának nincs vonóereje, nincs trágyája. Több jó esztendő, rengeteg áldozat, erős állami támogatás kell hozzá, míg a közgazdasági egyensúly helyreáll, de így is csak a már félretett tartalékok rovására. A hol nincs tartalék, még szomorubb a dolog.

A legrosszabb takarmánytermés az idén Németország egyes részeiben és Magyarországon van a haladottabb államok között. Takarmányinséggel küzködik Románia is. A legjobban szállítható és legolcsóbb takarmány a kukorica, ennél fogva ezt keresik a legerősebben. A román kormány már megérezte, hogy népe nehezen fog ellentállani a gazdagabb államokból kínált bőséges pénznek és a korlátoltabb elmék könnyebb fölfogásával tulad a takarmánykészletén. Ennél fogva megtiltotta a kukorica kivitelét. Vajjon nem fogja ez a rendszabály a mi nyakunkra zudítani a gazdagabb népek csalogató aranyát?

A dolog úgy áll, hogy öntudatos és értelmes gazda minden erejét állatainak megtartására fordítja takarmányinség idején. Érz. és tudja, hogy állataiban legjobb és legnehezebben pótolható tőkéje van, a mely az inség elmúltá után még évekig bőven kamatozik és a rendkívüli áldozatokat is meghálálja. Tudja, hogy az inség után hosszabb ideig bajosan lehet helyre-vásárolni az állatait, mert nem igen van eladó és ha van is, drágább, mint a hogy ő a magáét az inség idején értékesítette. Tehát inkább koplal ő maga, megszorítja a szükségleteit, kihasználja a hitelt és vásárol drága takarmányt. Ez az öntudat megvan a németekben. Hiszen tudjuk, hogy a német gazda rendes időben is óriás pénzt lát a huért s a német állatállomány fölszaporítása legalább is olyan egyetemes nemzeti cél a német birodalom

ban, mint nálunk a magyar vezényszó, vagy a nemzeti közoktatás. Azt hisszük tehát, hogy szűken temett takarmányunkért nekünk is erős harcot kell majd vívni a nyugatról kínált pénzzel. Ide értve az osztrákokat is.

Vigyáznunk kell, hogy kétszeresen meg ne járjuk. Hogy ne vigyék el az állatainkat azon a czimen, mert nincs takarmány; ne adjuk oda a kevés takarmányt azért, mert nincs állatunk. A tőkében erős osztrák szomszédnak velünk ilyesmi dolgot megcselkedni nem nehéz dolog. És elvégre aránylag olcsó állatokat a szintén mi tőlünk vásárolt takarmánnyal eltartani, tekintettel a jövő fejleményeire, nem is látszik rossz üzletnek. Közös vámterületünk lévén, a jelölt eshetőségtől a takarmánykiviteli tilalom sem ment meg bennünket.

Nem ment meg semmi más, csak értelmességünk, előrelátásunk, energiánk és találékonyságunk a tarmányban szűk esztendő átlábolásában. A tudatlan, holnapig nem látó román paraszton megeshetik, hogy a nagyobb ár elcsábítja és eladja a marháját, azután a takarmányát. Nekünk meg kell mutatnunk, hogy fölülte áll a gazdaságunk a románokénak. Hogy nem vagyunk könnyedén kizsákmányolható nép. Ennek az érzésnek el kell töltenie egész gazdasági életünket, a nagybirtokostól az egytehenes zsellérig. Máskülönbben évekig megérezzük az 1904-iki szárazságot.

A mi egyébként a román takarmánykiviteli tilalmat illeti, kétségtelen, hogy nem kedvező ránk nézve. Románia a legközelebb eső takarmánybeszerző területünk. A Dunán olcsó és jó közlekedésünk van vele, a mi még a szalma és a széna, tehát a nénezen szállítható takarmányok beszerzését is lehetővé teszi. A mikre még ma különben nincs is tilalom. Másrészt azonban tekintettel a földmívelési miniszter által is hangoztatott sajnós körülményre, hogy a sertésünk igen megfogyott, nem valami tragikus jelentőségű. O'csón Romániában sem kaptunk volna kukoriczát. Drága kukoriczával, meglevő sertésállományunk mellett, nagyobb hizláló vállalkozásoknak ez éven nincs tere Magyarországon. A tenyésztésre való anyagot pedig csak megmentjük valahogy a saját termésünkkel is.

A román takarmánykiviteli tilalommal formálisan is kiültött a háboru a takarmányért. Bennünket sem hagy majd érintetlenül. Most tesszük le gazdasági érettségünk próbáját. Az legyen a jelszavunk, hogy nincs eladó tenyésztésre való állatunk, nincs az országból kivinni való takarmányunk.

Táviratok.

Budapest, aug. 6.
(Érk. d. u. 5 ó.)

Országgyűlés.

A képviselőház mai ülésén *Báró Feilisch* elnökölt. Folytatták az alapítványi helyekről szóló törvényjavaslat tárgyalását.

Okolicsányi László, *Kaas báró* és *Rátkainak* felszólalása után, elnök a vitát be-rekesztette, mire *Nyiri Sándor* honvédelmi miniszter válaszolt a vita anyagára.

Kijelenti, hogy a katonai iskolákban a magyar nyelv egyre nagyobb tért hódít. A tankönyvekben nincsen közjogi hiba. A magyar történelmet belteresebben fogják tanítani, számtanra, geometriára és khemiára is magyar tankönyvek rendszeresítettnek, közjogot már régen tanítanak. A kik a mostani rendszer mellett is elnémetesednek, azokon sirni nem fogunk; hadd hulljon a férgese.

A katonai nevelést — úgy mond a miniszter — nem lehet a közoktatásügyi miniszter hatáskörébe vonni. Végül határozati javaslatok elvetésével, a a költségvetést elfogadásra ajánlja.

A többség elfogadja általánosságban és részleteiben is.

Következett a pénzügyi tárca költségvetésének tárgyalása.

Hegedüs Loránd előadó rövid beszédben elfogadásra ajánlja.

Mezősi Béla Kossuth párt nevében bírálja a költségvetést, melyet nem fogad el.

A háboruból.

Pétervári távirat szerint 200 ezer főnyi japán áll küzdelemben, *Kuropotkin* tábornok seregével szemben és *Kuroki* vezénylete alatt *Liaujangnál*. Ezen ütközet fogja a háboru kimenetelét eldönteni.

Első kézből legjobban vásárol.

Magyarország legnagyobb hangszergyára
réz-, fa-, fuvó- és Vonós hangszerekben.

Stowasser J.

cs. és kir. udvari hangszergyáros,
a cs. és kir. közös és a m. kir. honvéd hadsereg
szállítója

BUDAPEST,
II., Lánchíd-utca 5. szám
Legnagyobb választék
összes hangszerekben.

Hegedűk, gordonkák,
bögők, fuvolák, klarinetek,
trombiták, czimbalmok.

Általam konstruált

TÁROGATÓK

30 frttól feljebb
iskola és zongorakíséret ingyen

Harmonikák

legjobb, elpusztíthatatlan hangok-
kal. Különlegesség: acélhangn
hangverseny-harmonikák, saját
minták

Teljes zenekar felszerelések
a legújanyosabb árban,
előnyös feltételek mellett.

Képes árjegyzékek

és pedig külön-külön: a) hangszerekről, b) harmoniumokról
c) harmonikákról,

ingyen és bérmentve.

Sz. 4523-1904. tkvi

Árverési hirdetményi kivonat.

A székelyudvarhelyi kir. törvényszék mint
telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Nagy Sán-
dor és társai végrehajthatónak, özv. Doma Dénesné
és általa gondnokolt Doma Krisztina végrehajtást
szenvadó elleni 264 kor. 79 fillér tőkekövetelés és
jár. iránti végrehajtási ügyében végrehajtást szenvadó-
knak és a társtulajdonos Bakk Gy. Sándornak a
Kecset-Kisfaludi I. R. 182 sz. tjkvben A + 2119.
2120 hrsz. ingatlanára 108 kor., végrehaj. szenvadó-
knak a 70 sz. tjkvben A + 183. 184. hrsz. ingatlanára
394 k. A + 186 sz. 74 k. A + 1108 sz. 12 k. A +
2334 sz. 10 k. A + 2365 sz. 24 k. végrehajtást
szenvadóknak és a társtulajdonos Bakk Lőrincz, Bakk
Albert, Bakk Mózes, ifj. Bakk Izsák, Bakk János,
Bakk György, Bkak Istvánné Szász Borbálának, a
185. sz. tjkvben A + 2239-2243. 2248 hrsz.
ingatlanára 156 kor. kikiáltási árban ezennel meg-
állapított kikiáltási árban az árverést elrendelte és
hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1904. évi
október hó 15 ik napján d. e. 9 órakor K. Kisfalud
község házánál megtartandó nyilvános árverésen a
megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok
becsárának 10%-át készpénzben, vagy óvadékképes
érték papírban a kiküldött kezéhez letenni.

A kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóságtól.
Székelyudvarhely, 1904. évi július hó 20-án.

Mihály, törvszéki egyes bíró.

**A Richter-féle
Liniment. Caps. comp.**

Horgony-Pain-Expeller

egy régi kipróbált házi szer, a mely
már több mint 33 év óta meg-
bizható bedörzsölésül alkalmaztatik
lészvényeknél, csúznál és megbúléseknél.

Intés. Silányabb utánaatok miatt
bevásárlásakor óvatossak le-
gyünk és csakis eredeti üvegeket
dobozokbana „Horgony” védjeggyel
és a „Richter” csomagyzással fogad-
junk el. — 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k.
árban a legjobb gyógyszertárban
kapható. Főraktár: Török
József gyógyszerésznél
Budapesten.

Richter F. Ad. és társa,
csász. és kir. udvari szállító.
Rudolstadt.

SCHICHT-SZAPPAN

„Szarvas“

vagy

„Kulcs“

Jegygyel.

A legjobb, legkiadósabb, s így a legolcsóbb szappan, minden ártalmas keveréktől ment.

MINDENÜTT KAPHATÓ.

A vételnél tessék vigyázni, hogy minden darabon a Schicht-név s a fenn látható
két védjegy rajta legyen.

Gyár: NYERGES-UJFALU (Esztergom m.)
„ VÖCLABRUCK (Felső-Ausztria.)

Sürgőnyczim: Eternit, Budapest.
Telefon 12-92.

ETERNIT-PALA ASBEST-CEMENT PALA

HATSCHEK LAJOS szab.

Elpusztíthatatlan, könnyű, tetszetős, olcsó és tűzálló tető-fedanyag.

Eternit művek HATSCHEK LAJOS, Budapest, VI., Andrásy-ut 33.

Kérjen ismertetést.

Elsőrangú referenciák. — Jótállás. — Évi gyártás 1500 kocsirakomány.

A Kőbányai

Első Magyar Részvény Sörfőzde főraktára

Ajánlja

a legjobb minőségű kőbányai söröket, u. m. Márcziusi Udvari alá Pilzeni és
kétszeres Márcziusi 1/2 és 1/4 hektoliteres hordókban, ugyszintén naponkint
frissen és tisztán töltött palaezokban előnyös ár s pontos kiszolgálás mellett

Üzletünkben kapható naponta friss töltésű, jégbe hűtött:
1 palaezk Márcziusi sör 36 fill., 1 palaezk Maláta sör 40 fillér
a hához szállítva.

A palaezokat darabonként 20 fillér letét mellett kölcsönadjuk. — A n. é. közönség szives
megrendeléseit várva, maradunk kiváló tisztelettel

Rösler és Gábor

Első Magyar Részvény Sörfőzde főraktára.

Kőbányai sör!

Nyári menetrend.

Érvényes 1904. május 1-től

V.-v.	Gy.-v.	Sz.-v.	V.-v.	V.-v.	Gy.-v.	Sz.-v.	V.-v.
705			305	ind. Székely-Udvarhely érk.	133		613
721			321	Bikafalva	114		555
733			333	Bögöz	101		542
752			337	N.-Galambfalva	1234		526
810			416	Bethfalva	1214		501
822			431	Székely-keresztur	1206		453
830			448	Ujszékely	1137		429
839			404	érk. Héjjasfalva ind.	1122		414
	245		1025	Brassó		209	800
914	529	1117	534	ind. Héjjasfalva érk.		1114	403
944	549	1140	502	Segesvár		1100	340
	650	108		érk. K.-Kapus ind.		947	213
		412		N.-Szeben		104	
	656	125		ind. K.-Kapus érk.		943	108
	855	433		érk. Kocsárd ind.		752	1054
		1030		M.-Vásárhely		1030	115
	900	443		ind. Kocsárd érk.		750	1042
	1050	645		Kolozsvár		555	833
	232	1117		Nagy Várad		211	342
	750	620		érk. Budapest ind.		915	830

Kifünő minőségű és legmagasabb szilárdságu portland cementet ajánl olcsó áron a

BRASSÓI PORTLAND GEMENTGYÁR

Brassóban Székelyudvarhelytt kapható Rösler és Gábor uraknál.